

SVERIGES RUNINSKRIFTER

UTGIVNA AV

KUNGL. VITTERHETS HISTORIE OCH ANTIKVITETS AKADEMIEN

ANDRA BANDET

ÖSTERGÖTLANDS RUNINSKRIFTER

GRANSKADE OCH TOLKADE

AV

ERIK BRATE

STOCKHOLM

KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER

1911
[111410]

128. Linköping, S:t Lars kyrkohärbärke.

Pl. XLI. Fig. 2.

Litteratur: B. 852; L. 1133; W. 74; Peringskiöld, *Mon.* VII; Celsius saml. å Uppsala univ.-bibl., teckning av d. 30 aug. 1726; Broocman, *Beskr. öfver Östergötland*, s. 86; *Meddel. från Östergötl. fornminnesförs.* 1903, s. 22 f.; 1904, s. 27 f.

Enligt B. 852 och Peringskiöld, *Mon.* VII, fanns runstenen i »S. Lars kyrkioherberges vägg i Linköping» och på teckningen i *Mon.* VII står antecknat: »N. B.: Muren föll då omkull, effter de gräfdde så under grunden». Celsius säger: »Denna sten står i Linköping vid St. Lars dock utom kyrkogården väster om kyrkan upprättad å sido utmed Ågatan vid ett litet gammalt stenhus, som nu brukas till en bod» och Broocman säger 1760 kyrkohärbärgets vara »Nordväst utom Kyrkogården beläget» och runstenen så rest »på Norra sidan».

Den fördes snart därefter till Valla, varest den upprestes i en gärdesgård vid gården av assessor L. Sparschuch, som blev ensam ägare av Valla 1766, men borttogs 1817 av dåvarande ägaren Boije och lades som valv under en bro strax bredvid inkörselvägen till gården. Dessa uppgifter meddelas i ett brev från generaldirektör L. B. Falkman i top. arkivet efter en anteckning i hans exemplar av Broocmans *Beskr. öfver Östergötland* och infördes i *Meddel.* 1903, s. 22 f. Med ledning därav lät n. v. ägaren av Valla, kapten H. Westman, företaga grävningar och lyckades påträffa platsen, där stenen låg, ehuru det omnämnda brovalvet ej mera var synligt, enär det dike, varöver det var lagt, längesedan blivit fyllt. Den var sönderslagen i två stycken men i övrigt alldeles oskadad. Kapten Westman lät hopsätta stenen och resa den på gårdsplanen öster om manbyggnaden.

Ämnet är ljusröd granit. Höjden är 2,11 m, bredden vid foten 1,32 m, i toppen, tangerande övre slinglinien, 1,17 m, tjockleken nedtill t. v. 22 cm. Den yttre slingans bredd är 15—16 cm, den inre slingans 13—18 cm, mittslingans 15 cm. Överst finnes ett enkelt kors, som saknas i B. 852.

Inskriften börjar nedtill t. v. med ett kolon, som ej finnes i B. 852, framför namnet **santau**. Ristningen **pinasa** är säker. Efter **fasta** står ett snett kors upptill och ett nedtill. B. 852 har **bunta**, men bistaven på **n** är nu ej synlig på grund av cementfogen, och där- efter tyckas två kors finnas, det övre nästan som en punkt. Den inre slingans sista namn är **kupmunt**, följt av kolon; i B. 852 är **t** fattat som avslutning av slingan. Framför mittslingans **auk** finnes kolon, efter detsamma ett litet rakt kors.

B. 852.

Inskriften är alltså följande:

Yttre slingan: : **santau** × **lit** × **risa** × **stain** × **þinasa** × **iftir** × **fasta** × Inre slingan: × **bunta** × **sin** × **auk** × **brup** × **sina** + **tua** + **kupmunt** : Mittslingan: : **auk** + **sikbiurn**

Kvinnonamnet **santau** *Sandö* är eljest obekant, dess förra led ingår i *Sandarr* Ög. 32 Å, 147 Furingstad och *Sandulf* 2 Andreas, se Brate, *Runinskr. på ön Man* s. 23, Fornvännen 1907, den senare i flera fsv. kvinnonamn t. ex. *Gunnø*, *Kætilo*, *Ærino*. Ristningen **þinasa** betecknar antingen en blandform av *þænna* och *þænsa* eller utgör en felristning av *þænsa* genom inflytande från *þænna*.

Översättning: Sandö lät resa denna sten efter Faste, sin make, och sina två bröder Gudmund och Sigbjörn.

2. Ög. 128. Linköping.